

### ספר אחד ולא שנים ושלושה ספרים 33

#### 1. גיטין כ: "בעי רב פפא בין שיטה לשיטה" עד "בעי רמי בר חמא היו מוחזקים בעבד"

בעי רב פפא: בין שיטה לשיטה ובין תיבה לתיבה, מאי? תיקו. ותיפוק ליה, אדספר אחד אמר רחמנא - ולא שנים ושלושה ספרים! לא צריכא דמעורה

#### 2. תוספות גיטין כ: ד"ה ספר

ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלושה ספרים - אע"ג דלקמן (דף כא:): דרשי רבנן ספר לספירת דברים מכל מקום דרשי' נמי הך דרשה דהכא וא"ת היכי מכשירין בפ' בתרא (לקמן דף פז:): שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני הוה לן למיפסל בשני דפין משום ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלושה ספרים כדאמר' בפ"ב דסוטה (דף יח.). כתבה בשני דפין פסולה ספר אחד אמר רחמנא כו' ואור"י דשני דפין דסוטה איירי בשתי חתיכות ולקמן איירי בקלף אחד בשני עמודים.

#### 3. מנחות לד: "תנו רבנן כיצד כותבין" עד "ר' יוסי אומר"

תנו רבנן: כיצד כותבין? תפלה של יד כותבה על עור אחד, ואם כתבה בארבע עורות והניחה בבית אחד - יצא; וצריך לדבק, שנאמר: בוהיה לך לאות על ירך, כשם שאות אחת מבחוץ כך אות אחת מבפנים, דברי ר' יהודה

#### 4. ראש השנה כז. "דיבק שברי" עד סוף העמוד

דיבק שברי שופרות - פסול

#### 5. תוספות ראש השנה כז. ד"ה שופר "ודבק שברי שופרות" עד "ואפילו נפסל"

שופר שנסדק ודבקו פסול - פי' בקונטרס דהוה ליה כשני שופרות משמע שר"ל שנסדק לגמרי שנחלק לב' חתיכות שאם היה מחובר מצד אחד אין זה שני שופרות ותימה דאם נחלק לגמרי היינו דבק שברי שופרות ולכך נראה דנסדק מצד אחד לארכו על פני כולו ולפי שאין שם שופר עליו וכ"ש דבק שברי שופרות אלא זו ואין צריך לומר זו קתני א"נ יותר סופו להפרד כשנסדק מצד אחד ודבקו משאם עשה שופר אחד של חתיכות והוי שם שופר עליו טפי קא משמע לן ודבק שברי שופרות נמי לא מיפסיל מטעם שנים ושלושה שופרות אלא דאין זה קרוי שופר אי נמי משום דכתיב (ויקרא כה) והעברת דרך העברתו כי היכי דפסלין הפכו ותקע בו משום דבעינן דרך העברתו ואפילו נפסל מטעם משום שנים ושלושה שופרות אין קשיא כלום.

#### 6. רמ"א אבן העזר קל"ז "דבק שני עורות" עד סוף דבריו

שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני, והעדים מלמטה בסוף הדף השני, כשר, והוא שיהיה במגלה, שניכר שלא נחתך, ושלכך נתכוין הסופר שישלים בדף השני; אבל אם אינו ניכר, אף על פי שנמסר בעדים, הרי זו ספק מגורשת, שמא שני גיטין היו ונחתך מקצת זה מסוף הדף ומקצת השני מראש הדף. הגה: מיהו אם יש עדים שגט אחד היה מתחלה, ונמסר לה בעדים, כשר (המ"מ פ"ד). דבק שני עורות ביחד ע"י דבק, וכתב עליהם גט, פסול מספק.

**7. מנחות לד: "ת"ר יכול יכתבם" עד "ואם כתבן בעור אחד"**

ת"ר: יכול יכתבם על ד' עורות ויניחם בד' בתים בד' עורות? ת"ל: אולזכרון בין עיניך, זכרון אחד אמרתי לך ולא ב' וג' זכרונות, הא כיצד? כותבן על ד' עורות ומניחן בד' בתים בעור אחד

**8. שלחן ערוך אורח חיים לב:לח**

יעשה ד' בתים מעור אחד לשל ראש, ובית אחד לשל יד.

**9. משנה ברורה סימן לב ס"ק קעב**

(קעב) מעור אחד - וחתיכת עור תפורים יחד מצדד המ"א דחשובים כעור אחד וכ"כ בתשובת ח"ס או"ח סימן ה' שיש להקל בתפורות ואם היו רק דבוקות בדבק מחמיר שם אבל בח"א משמע דה"ה אם הם דבוקות בדבק וכן משמע באו"ז וכן נתפשט עתה המנהג במדינותינו ומ"מ לכתחילה ראוי ונכון לעשותו מעור אחד ממש כי יש מחמירין וסוברין דלא מהני בחתיכות תפורות יחד או מדובקות בדבק ועיין בח"א דעכ"פ צריכין שיהיו הד' בתים פרודות זה מזה ולא יהיו מדובקין ולא כמו שעושין הסופרים שמדבקין ע"י דבק רק שלמעלה עושין סימנים כמו חריץ בעלמא דצ"ע אם להכשיר אפילו בדיעבד דממ"נ אם אנו חושבין ע"י דיבוק עור אחד א"כ אין לנו אלא בית אחת ובתוכו ד' מחיצות דפסול ואם אין הדבק עושה עור אחד ויש כאן ד' בתים עם ד' חריצים דהדיבוק כנפרד דמי א"כ התפילין גופיהו נעשו משתי עורות ופסולים ובאמת טוב הוא שאפילו העושין מעור אחד ממש יהיו תפיליהן פרודות דשמה דיבוק חבור וכן התפילין של הגר"א היו פרודות ועיין בבה"ל:

**10. תוספות גיטין כ: ד"ה לא**

לא צריכא דמעורה - מכאן מדקדק ר' יצחק בר מרדכי דאין צריך בגט שתהא כל אות ואות מוקפת גויל מארבע רוחותיה כדאמר הכא דמעורה ור"י אומר דאין מכאן ראייה דהא דקאמר דמעורה היינו רגל ר' של שיטה עליונה בט' של שיטה שתחתיה או ראש ל' בה' או בח' שלמעלה הימנה ומ"מ נראה לר"י דאין צריך ראייה להכשיר דדוקא בס"ת תפילין ומזוזות בעינן שיהו האותיות מוקפות גויל כדאמר בפרק הקומץ (מנחות דף לד.) משום דכתיב בהו וכתבתם כתיבה תמה אבל בגט ליכא קפיידא דאפי' ספר ודיו לא בעינן בגט דספר דכתב בגט לספירת דברים הוא דאתא (לקמן כא:).

**11. שו"ת הריב"ש א:נו "ועוד דפסול דבוקה בס"ת" עד "גם קצור האותיות"**

ועוד דפסול דבוקה בס"ת מפני שאינה מוקפת גויל מארבע רוחותיה, ואי בעינן בגט הכי היכי בעי בין שטה לשטה, הרי כיון שהנייר שבין שטה לשטה הוא לבעל הנה לא נשאר האותיות מוקפי' גויל מארבע רוחותיה, ומאי קא מיבעיא ליה, אלא ודאי אין בגט פסול דבוקה. כל זה כתב הרמ"ה ז"ל

**12. מנחות כט. "כל אות שאין גויל" עד "אגרא חמוה"**

דאמר רב יהודה אמר רב: כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה - פסולה. אמר אשיאן בר נדבך משמיה דרב יהודה: ניקב תוכו של ה"י - כשר, יריכו - פסול. א"ר זירא: לדידי מפרשה לי מיניה דרב הונא, ורבי יעקב אמר, לדידי מפרשה לי מיניה דרב יהודה: ניקב תוכו של ה"י - כשר; יריכו, אם נשתיר בו כשיעור אות קטנה - כשר, ואם לאו - פסול

**13. בית יוסף אורח חיים סימן לב (עמוד קלט בטור מכון ירושלים) ד"ה וא"ת והיכי מתחילת דבריו עד "והכי דייק לשון רש"י" "ועוד יש לישיב" עד סוף דבריו**

וא"ת והיכי מכשרין באיפסיק שום אות בנוקבא והא אמרינן בהקומץ (כ.ט.) כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה ויש לומר דלא איתמר אלא לפסול היכא שנדבקה באות אחרת אבל היכא דאיפסיק בנוקבא לא והכי דייק לשון רש"י שפירש שאין גויל מוקף לה שמדובקת באות אחרת וגבי איפסיק וי"ו דויהרג בנוקבא כתב וי"ו דויהרג אירע במקום נקב משמע דבשעת כתיבה פגע בנקב ואפילו הכי כשר אי ינוקא דלא חכים ולא טיפש קרי ליה ויהרג ועוד יש לומר דהא דמכשרין באיפסיק בנוקבא היינו דוקא בנפסק אחר שנכתב דכיון דכשנכתבה היתה כשרה שהיה גויל מקיפה מארבע רוחותיה אם ניקבה אח"כ כשרה כיון שתחלתה היה בכשרות אבל כשבתחלת כתיבתה היה שם נקב ונפסקה בו אע"פ שיש בה שיעור אות פסולה משום דמעולם לא הקיפה גויל וכן נראה בהדיא מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א (תפילין ה"כ): ובתשובות ה"ר לוי נ' חביב ז"ל (מהרלב"ח סי' א) כתוב הלכה למעשה בימי הסופר המובהק הרב ר' יוסף הכהן נשמתו ע"ן באו לפני פעמים רבות תפילין שרגל הכ"ף פשוטה שלהן היה מגיע לסוף הקלף בלי היקף גויל מתחלתם ופסלתם אותם לפני הרבנים הזקנים נשמתם ע"ן על פי סברת קצת פוסקים שכתבו כן בפירוש ולא היה פוצה פה וחולקים בדבר כלל ואף על פי שמדברי הרמב"ם (שם הי"ט) אין לנו הכרח חזק לפסול מפני שכשמנה הדברים הפוסלים לא הזכיר דבר מזה אלא שנגעה אות באות הרי הירושלמי (מגילה פ"א ה"ט) שהביא בעל ההגהה (מיימוני שם אות ר) שצריך היקף גויל תוך האות כשניקב העור שם וכל שכן שצריך היקף גויל בכל צדדי האות מבחוץ וכן הוא מבואר שם בירושלמי והרב המאירי בספרו קרית ספר (שם) כתב בהדיא אם ניקב קודם כתיבה אם הדיו אינו עובר עליו פסול אבל אם ניקב אחר שכתבו אמרו על זה בגמרא ניקב תוכו של ה"א כשר ירכו אם נשתייר בו כמלא אות קטנה כשר ואם לאו פסול ואמרו עוד רמי בר תמרי איפסיק ליה וי"ו דויהרג וכו' עד כאן נראה שלדעתו גם לדעת הרמב"ם כן הוא הדין מדלא הביא סברתו כלל גם בדברי טור אורח חיים יש לדייק שדעתו היא כן גם הרמ"ה בפ"ב דגיטין כשבא לבאר שאין דיבוק האותיות פוסל בגט תפס במוחלט שחסרון היקף גויל מצד שניטל הגויל פוסל בתפילין וס"ת כמו חסרון גויל מצד דיבוק האותיות עכ"ל